

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2006. május 12.

NÉMET NYELV

EMELT SZINTŰ ÍRÁSBELI ÉRETTSÉGI VIZSGA

JAVÍTÁSI-ÉRTÉKELÉSI ÚTMUTATÓ

OKTATÁSI MINISZTERIUM

ÁLTALÁNOS ÚTMUTATÓ

1. A dolgozatok javításakor a Javítási-értékelési útmutatótól eltérni nem lehet.
2. Minden jó megoldás egy pontot ér, a rossz megoldás 0 pont.
3. Fél pont és többletpont nem adható.
4. Minden egyértelmű jelölést el kell fogadni (például aláhúzás helyett karikázást).
5. Ha a tanuló javítja a megoldását és a javítás egyértelmű, akkor elfogadható a jó megoldás.
6. A feladatok értékelésére a szürke mező szolgál. Ebben jelölje a helytelen megoldást mindig nullával, a helyeset pedig egyessel!

Példa:

11.	0	← helytelen
12.	1	← helyes

7. A vizsgán összesen 150 pont szereshető. Az egyes vizsgarészek arányát a vizsgaleírás szabályozza, ennek alapján meghatározott az egyes vizsgarészekben a vizsgapontok száma.

Vizsgarész	Vizsgapont
Olvasott szöveg értéke	30
Nyelvhelyesség	30
Hallott szöveg értéke	30
Íráskészség	30
Szóbeli	30
Összesen:	150

Az egyes vizsgarészekben a kérdések száma nem egyezik meg a vizsgapontok számával, ezért átszámításra van szükség. A vizsgapontok kiszámításához használja a Javítási-értékelési útmutatóban található átszámítási táblázatokat! Az *Íráskészség* vizsgarészben nincs szükség átszámítási táblázatra, de az első feladat pontszámát felezni kell.

A füzetek végén található összesítő táblázatba be kell írnia a tanuló összes megszerzett pontszámát, valamint az átszámítási táblázat segítségével meghatározott vizsgapontokat is (átszámított vizsgapont).

OLVASOTT SZÖVEG ÉRTÉSE
1.

	R	F
0.	X	
1.	X	
2.		X
3.	X	
4.		X
5.	X	

2.

Megoldásként több lehetőséget is megadunk. Ezekén kívül elfogadhatók azok a variánsok is, amelyek tartalmilag megegyeznek ezekkel.

A megoldásokban előforduló nyelvi vagy helyesírási hibákat figyelmen kívül kell hagyni, amennyiben a válasz érthető.

- 0. über den Zeitpunkt der Prüfungen
- 6. über den Ort der Prüfungen / darüber, wo die Prüfung stattfindet
- 7. über die Ergebnisse der Prüfungen / die Noten / die Zensuren
- 8. nichts / (das ist) kostenlos
- 9. in der Eingangsphase / am Anfang (des Studiums) / am Wochenende / wenn die Studenten nach Hause fahren / wenn ein anderer Ort gebucht wird
- 10. die Studienanfänger
- 11. ihre Handys registrieren (lassen) / Handynummer angeben / sich zum System anmelden
- 12. alle Studenten (der WU)
- 13. die abgesagten Pflichtveranstaltungen

3.

Megoldásként több lehetőséget is megadunk. Ezekén kívül elfogadhatók azok a variánsok is, amelyek tartalmilag megegyeznek ezekkel.

A megoldásokban előforduló nyelvi vagy helyesírási hibákat figyelmen kívül kell hagyni, amennyiben a válasz érthető.

- 0. Medizin
- 14. biochemische Prozesse / Vorgänge
- 15. Gelotologie
- 16. die (Aus)wirkung des Lachens (auf Gesundheit und Psyche)
- 17. 300 Muskeln / 15 Gesichtsmuskeln
- 18. den Muskel des Tränensacks / den Tränensack
- 19. Heilung / Schmerzlinderung, ha a szó ill. variánsai a 20. itemnél nem szerepelnek
- 20. Schmerzlinderung / Linderung der Schmerzen / Minderung der Schmerzen
- 21. „Humor-Programm“
- 22. Entzündungen
- 23. Clown-Doktoren
- 24. Lach-Diät
- 25. nicht teuer / billig

Átszámítási táblázat

Összesítse a javítás végén az egyes feladatokban elért pontszámokat! Ez az összeg lesz a dolgozatpont (legfeljebb 25 pont). A következő táblázat segítségével határozhatja meg, hogy az elért dolgozatpontok (bal oldali oszlop) mennyi vizsgapontot jelentenek (jobb oldali oszlop).

Dolgozatpont	Vizsgapont
25	30
24	29
23	28
22	26
21	25
20	24
19	23
18	22
17	20
16	19
15	18
14	17
13	16

Dolgozatpont	Vizsgapont
12	14
11	13
10	12
9	11
8	10
7	8
6	7
5	6
4	5
3	4
2	2
1	1

Források

1. www.welt.de/data/2005/03/21
2. <http://de.news.yahoo.com/050915/295/4oth4.html>
3. LISA 27/2005

NYELVHELYESSÉG

A helyesírási hibával leírt szavak nem fogadhatók el. A régi helyesírással írt alakokat helyesnek kell tekinteni.

Minden feladatban csak egy megoldás értékelhető. Variációk megadásakor nem jár pont, még akkor sem, ha közöttük van a jó megoldás.

1.

- 0. das
- 1. einem
- 2. ein / das
- 3. den
- 4. ein
- 5. dem
- 6. des
- 7. der
- 8. der
- 9. der
- 10. der

2.

- 0. zur
- 11. im
- 12. um
- 13. mit
- 14. von
- 15. an / mit / zu
- 16. zu
- 17. in / von
- 18. von
- 19. an
- 20. für
- 21. in

3.

0.	22.	23.	24.	25.	26.
A	F	G	D	C	B

Kimarad: E

4.

- 0. Blick
- 27. liebten
- 28. nachdenklich
- 29. funktioniert
- 30. schätzt
- 31. verantwortlich
- 32. Wunsch
- 33. schmutzigen
- 34. empfiehlt
- 35. betriebenes

Átszámítási táblázat

Összesítse a javítás végén az egyes feladatokban elért pontszámokat! Ez az összeg lesz a dolgozatpont (legfeljebb 35 pont). A következő táblázat segítségével határozhatja meg, hogy az elért dolgozatpontok (bal oldali oszlop) mennyi vizsgapontot jelentenek (jobb oldali oszlop).

Dolgozatpont	Vizsgapont
35	30
34	29
33	28
32	27
31	27
30	26
29	25
28	24
27	23
26	22
25	21
24	21
23	20
22	19
21	18
20	17
19	16
18	15

Dolgozatpont	Vizsgapont
17	15
16	14
15	13
14	12
13	11
12	10
11	9
10	9
9	8
8	7
7	6
6	5
5	4
4	3
3	3
2	2
1	1

Források

1. <http://www.sowieso.de>
2. <http://www.sueddeutsche-tv.de/index.php?idart=320>
3. Sächsische Zeitung – 28. August 1996
4. JÖ, Heft 1, September 2003

HALLOTT SZÖVEG ÉRTÉSE
1.

Megoldásként csak 10 X-et lehet beírni. A mennyiben a vizsgázó ennél többet jelöl be, minden fölösleges X-ért le kell vonni egy pontot. Tehát a következők szerint járjon el:

- Először számolja meg, hogy összesen hány X-et írt be a vizsgázó. Ha 10-nél többet írt, akkor a „-1” négyzetbe írja be a különbözetet.
- Ezt követően ellenőrizze le, hogy a megfelelő itemek megoldása helyes-e.
- A feladat pontszámát úgy kapja meg, hogy a jó itemek számából levonja a „-1” négyzetben szereplő számot.

Die Frau spricht darüber,

0. was sie in den Imbissen gerne isst,
1. warum sie nicht jeden Tag kocht,
 was sie gerne kocht,
2. wer in ihrer Umgebung im Bioladen einkauft,
3. woran es liegt, ob man sich gesund ernährt,
 wie man Rostbratwürstchen zubereitet,
4. wo die Deutschen Bier trinken und Würstchen essen,
5. wie die Berliner ihrer Meinung nach sind,
6. seit wann es in Berlin so viele Sportstudios gibt,
 wie viel Ermäßigung die Jugendlichen in den Sportstudios bekommen,
7. warum eher die Älteren die Sportstudios besuchen,
8. wie viel Sport die Jugendlichen treiben,
9. welche Sportart heutzutage bei den Deutschen beliebt ist,
10. in welchen Bereichen das Lebenstempo schneller geworden ist,
 wie sie ihrem Kind die Grundlagen der gesunden Ernährung beibringen möchte.

2.

Megoldásként több lehetőséget is megadunk. Ezeket kívül elfogadhatók azok a variánsok is, amelyek tartalmilag megegyeznek ezekkel.

A megoldásokban előforduló nyelvi vagy helyesírási hibákat figyelmen kívül kell hagyni, amennyiben a válasz érthető.

0. Lehrstellen	14. mit Anfang 20 / mit 20	18. vom Staat
11. die Motivation	(Jahren)	19. 7 Monate
12. Jobaussichten /
Arbeitsmöglichkeiten	15. Außenbezirken	20. die Hälfte
13. (nur) wenig Geld hat	16. 500 (Euro)	21. (den ersten) paar Jahren
Arbeit
	17. WGs/ Wohngemeinschaften	

Átszámítási táblázat

Összesítse a javítás végén az egyes feladatokban elért pontszámokat! Ez az összeg lesz a dolgozatpont (legfeljebb 22 pont). A következő táblázat segítségével határozhatja meg, hogy az elért dolgozatpontok (bal oldali oszlop) mennyi vizsgapontot jelentenek (jobb oldali oszlop).

Dolgozatpont	Vizsgapont
21	30
21	29
19	27
18	26
17	24
16	23
15	21
14	20
13	19
12	17
11	16

Dolgozatpont	Vizsgapont
10	14
9	13
8	11
7	10
6	9
5	7
4	6
3	4
2	3
1	1

Források

1. Interjú egy német hölgygel, 2005. június
2. Interjú egy német tanárral, 2005. június

SZÖVEGEK

Gesunde Lebensweise

Also Petra, Untersuchungen beweisen, dass man sich in Deutschland immer weniger Zeit zum Essen nimmt. Stimmt das deiner Meinung nach oder nicht?

Also, ich denke, das kommt auch wieder darauf an, welche Gruppe von Menschen man betrachtet. Also, ich z.B., ich bin Single ... hm ... gehe arbeiten und hab' vielleicht nicht so viel Zeit und habe auch nicht immer Lust, für mich alleine zu kochen. Und da gehe ich schon ganz gerne mal in einen Imbiss, da gibt es Falafel und da gibt's [was weiß ich...] so was in der Richtung oder man isst auch mal einen Salat. Aber für mich selbst koche ich nicht jeden Tag, nein, das mache ich nicht.

Hast du keine Zeit oder keine Lust zum Kochen?

Ich habe keine Lust. Und auch keine Zeit, wenn ich viel arbeite. Was ich aber allerdings mache, ich kaufe viele Dinge auch im Bioladen, also wo ja ökologisch angebautes Gemüse und so was verkauft wird.

Machen das viele Deutsche? Was meinst du?

Ja, ja. Also da, wo ich wohne in den Bezirken, da wohnen auch Leute mit ein bisschen mehr Einkommen und die auch sehr be..., also einerseits sehr bewusst sich ernähren, aber es kommt vielleicht auch darauf an, ob man Kinder hat, ja? Dann kocht man sowieso viel bewusster, wenn man eine Familie hat, wenn man in einer Familie lebt. Da, in meinem Bezirk, wo ich wohne, leben jetzt ganz, ganz viele junge Familien, ich sehe sie ganz oft in Bioläden einkaufen. Die Bioläden boomen nämlich in Berlin.

Liegt das vielleicht auch am Geld, ob man gesund isst oder nicht?

Ach, ja, einerseits, aber natürlich auch an der Einstellung. Also wie viel Wert man darauf legt, auf die Ernährung.

Ja, also, weil man oft denkt, dass die Deutschen Bier trinken und Würstchen essen. Stimmt das, oder ...?

Also, das machen wir vielleicht im Sommer, wenn wir in den Biergarten gehen, dann wird halt auch mal Bier getrunken und dann werden dazu ein Paar Rostbratwürste gegessen, so wie man sich das vorstellt.

Das schmeckt ja gut.

Das schmeckt ja gut mal. Aber nein, das macht man nicht andauernd, also nein, nein, die Berliner sind auch schon sehr ernährungsbewusst und auch sportlich, und es gibt nämlich sehr viele Sportstudios. Das ist auch so ein Boom in Berlin.

Ist das ein neuer Trend?

Nein, nein ..., ganz so neu ist es glaub' ich nicht, aber jetzt vielleicht seit 6 Jahren, 5 Jahren und es werden immer mehr Studios eröffnet.

Und sind sie, diese Studios populär bei den Jugendlichen? Oder eher bei den Älteren?

Also, ich glaube schon, eher bei den Älteren, weil die Sportstudios auch so relativ teuer sind und das können sich natürlich die Jugendlichen auch nicht unbedingt leisten. Was die Jugendlichen so machen..., na ich glaube, das Fußballspielen ist immer noch an erster Stelle bei den Jungs; die Mädchen, weiß ich jetzt gar nicht so genau ... so in der Pubertät und so mit 15, 16, 17, 18 Jahren, da wird nicht unbedingt so viel Sport getrieben. Das fängt erst später wieder an, wenn man bewusster darüber nachdenkt. Also, was ich so weiß aus der Schule, wo ich gearbeitet hab', ich glaub' die Jungs und die Mädchen, nein die haben nicht so viel Sport getrieben.

Wie stehen die Leute in Deutschland jetzt zum Joggen?

Ja, also das ist immer noch sehr in. Und jetzt ist neuestens ja dieses Nordic Walking. Das ist so etwas Neues, man hat zwei Dings, so wie Sticks beim Schifahren und läuft damit. Sozusagen man läuft, man wandert schnell und bewegt dabei immer noch die Arme. Es ist jetzt der neueste Trend aus Amerika.

Gehört also Sport zum gesunden Leben?

Also, ich denke mal. Obwohl ich vorhin gesagt hab', dass Imbisse auch sehr „in“ sind in Berlin. Trotzdem. Schuld daran ist halt dieses schnelle Leben, alles ist schnell. Das Fernsehen ist schnell, in der Musik ist alles schnell, alles muss immer zack-zack gehen; Aber auf der anderen Seite gibt es eben den Trend, ganz bewusst zu leben, und so eben Bioprodukte zu kaufen und darauf zu achten, was man isst, und natürlich Sport zu treiben, andererseits.

Wenn du eine Familie hättest, oder wenn du eine Familie haben wirst, wird das anders sein? Denkst du?

Natürlich. Dann muss ich ja eben für mein Kind kochen. Also ich glaube schon, dass ein Kind, also die Familie etwas verändert.

Danke schön.

Bitte schön.

Jugend in Deutschland

Also, Herr Neuwirth, wie finden Sie die Lage der heutigen Jugend in Deutschland?

Hm... Also, ich glaube, dass es die Jugendlichen teilweise schwer haben, weil die Aussichten, eine Lehre zu bekommen, schwer sind. Schwer gerade für die Schüler, die einen Realschulabschluss machen, also die nach der zehnten Klasse von der Schule abgehen. Also, ich denke, für die ist es relativ schwer, eine Lehrstelle zu bekommen. Und diese Schüler sie haben aber so ein ungutes Gefühl. Es zeigte sich dann teilweise auch schon an ihrer schulischen Leistung, weil ja die Stimmung durchkommt, warum mach' ich denn das eigentlich, weil ich dann doch keine Lehrstelle krieg'.

Sie meinen, sie haben keine Motivation mehr?

Ja, genau, also da fehlt die Motivation, aber natürlich nicht bei allen, also ich will es jetzt auch nicht mal so schwarz malen.

Ja, und was ist mit den Gymnasiasten, die keine Lehrstelle brauchen, sondern lernen sollen?

Ja, viele von ihnen werden wahrscheinlich studieren, aber das weiß ich ganz genau, dass die Jobaussichten nach dem Studium natürlich auch nicht besonders gut sind. Oder es kommt darauf an, was man studiert.

Klar. Also ist es jetzt schwer einen guten Job zu finden in Deutschland?

Tja, denke ich schon. Also gerade wo ich auch herkomme, in Berlin, weil Berlin wenig Geld hat, also glaub' ich, dass es da ziemlich schwierig ist.

Gibt es viele Arbeitslose?

Ja, also momentan gibt es in Deutschland so viel Arbeitslose wie noch nie.

Ja, und wie sieht es dann aus mit den Wohnmöglichkeiten, wenn die Jugendlichen keine Arbeit haben? Wohnen sie eher bei den Eltern, oder was machen sie zurzeit?

Hm ... also, nach meiner Ansicht ist es in Deutschland so, dass die Jugendlichen relativ früh ausziehen. Und es gibt ja in Berlin, - also, ich kann nur von Berlin sprechen - auch noch relativ günstige Wohnungen, Wohnmöglichkeiten.

Was heißt relativ früh und relativ günstig?

Also relativ früh, ich würde mal sagen, dass die Jugendlichen so mit Anfang 20 spätestens ausziehen, Also nicht alle, es gibt wieder mal diesen Trend, dass manche Jugendlichen, vor allem Jungen sehr lange zu Hause wohnen. Damals, als ich noch an der Schule gearbeitet hab', wollten die Jugendlichen immer möglichst schnell ausziehen. Und ... relativ günstig ...hm ... na, dass man eventuell eine Ein-Zimmer-Wohnung für 200 Euro bekommt, aber das ist dann wirklich auch in den Außenbezirken und vielleicht noch mit Ofenheizung, also unsaniert.

Und in Berlin-Mitte, was kostet da eine Mietwohnung?

Na, in Berlin-Mitte ist es jetzt ganz teuer. Da kostet die Ein-Zimmer-Wohnung bestimmt 500 Euro warm.

Also mit Kosten, mit Heizung und so?

Genau, aber das ist dann vielleicht auch schon relativ günstig. Weil Berlin-Mitte jetzt ganz schick ist, alles saniert oder umgebaut. Da wohnen viele junge Leute, aber wenn ich von jungen Leuten spreche, dann denke ich an Leute, die eher so Mitte 20 bis Mitte 30 sind, und auch schon richtig Geld verdienen.

Hm, zurück zu den Jugendlichen ... womit können dann die Schüler oder Studenten diese Wohnungen finanzieren?

Ja, also, Schüler und Studenten ... Also, Schüler wohnen meistens zu Hause, aber Studenten, fällt mir nämlich gerade so ein, wohnen ja auch ganz oft in WGs, in Wohngemeinschaften.

Was bedeutet das?

Das bedeutet, dass 3 Leute in einer Wohnung wohnen, und jeder hat ein Zimmer und dann kostet das Zimmer eben 230 Euro pro Person im Monat. Und die Studenten arbeiten ganz oft neben dem Studium oder bekommen eine Unterstützung vom Staat.

Was bedeutet das?

Das bedeutet, dass du studieren kannst, also dass du so eine finanzielle Unterstützung bekommst, und das bekommst du 7 Monate lang. Du musst dann nach deinem Studium... soviel ich weiß, musst du dann immer die Hälfte zurückzahlen.

Aber wenn die Lage so schwer ist, also keine Arbeit und auch die Wohnung so teuer ist, wie ist es dann mit der Familiengründung? Wollen die Jugendlichen noch Familien gründen?

Also, ich denke mal, dass die Jugendlichen schon gerne eine Familie gründen, aber erst nach dem Studium und nach den ersten paar Jahren Arbeit. Ich kann halt von meiner Generation sprechen, oder auch von meinen Freunden. Meine Freunde, die sind so 30, Mitte 30, und jetzt bekommen sie Kinder, also nachdem das Studium abgeschlossen ist.

Dieser Trend ist ganz normal.

Dieser Trend ist ganz normal. Jedenfalls bei den Studierenden. Also, die anderen bekommen schon früher Kinder, wenn die Lehre abgeschlossen ist. Aber vorher wollen auch sie mal ein bisschen Geld verdienen.

Ja. Vielen Dank für das Interview.

Bitte.

ÍRÁSKÉSZSÉG

Az írásfeladatok értékelése központilag kidolgozott analitikus skálák segítségével történik. Ez az értékelési eljárás meghatározott értékelési szempontokon, valamint az egyes szempontokhoz tartozó szintleírásokon alapul. Minden írásbeli munkát ezen szempontok segítségével kell értékelni oly módon, hogy a dolgozatot minden egyes értékelési szempontnál újra kell olvasni.

Ezen értékelési eljárás további sajátossága, hogy a szintleírások a nyelvi teljesítményt értékelő szempontoknál nem tartalmaznak hibaszámokra vonatkozó utalásokat, valamint nem osztályozzák előre az egyes hibatípusokat a hibák súlyossága alapján. Ennek oka az, hogy az egyes nyelvi hibák súlyosságát (értelemzavaró vagy nem értelemzavaró hiba) csak az adott szövegkörnyezet figyelembevételével lehet megállapítani.

Mintaértékelések találhatók „Az érettségiről tanároknak 2005. Német nyelv” című dokumentumban, amely elérhető az Oktatási Minisztérium honlapján (www.om.hu).

A javítás alapelvei

1. A dolgozatot akkor is értékelni kell, ha a vizsgázó eltér a megadott szöveghossztól.
2. Fél pontok és jutalompontok nem adhatók.
3. A dolgozatban a hibákat mind a szövegben, mind a margón jelölni kell. A Javítási-értékelési útmutatóban megadott javítási jelrendszer használata kötelező.
4. Az ismétlődő nyelvhelyességi hibákat csak egyszer kell az értékelésnél figyelembe venni.
5. Az új helyesírás teljeskörű bevezetésével kapcsolatban kialakult bizonytalan helyzet miatt a régi helyesírással írt alakokat is helyesnek kell tekinteni.
6. Figyelem! A „nullázási szabály” a két feladatban különböző! Amennyiben az első feladatban a Formai jegyek és hangnem szempont kivételével bármelyik szempont alapján a dolgozat 0 pontos, akkor a többi értékelési szempont alapján is 0 pontot kell rá adni. A második feladatban bármelyik szempont alapján 0 pontos a dolgozat, akkor a többi értékelési szempont alapján is 0 pontot kell rá adni. A két feladat értékelése egymástól független. Tehát ha a dolgozatot a fenti szabály miatt lenullázza az egyik feladatban, akkor a másik feladat értékelése nem lesz automatikusan 0 pont!
7. A második feladatban a vizsgázónak választási lehetősége van, és a megoldása elé beírja, hogy melyik témát kívánja kidolgozni. Ha a vizsgázó a második feladatban mindkét választási lehetőséget kidolgozza, és a javító tanár számára nem derül ki egyértelműen, hogy melyik feladatot választotta, akkor az első témát kell kijavítani és értékelni.

Első feladat

Összefoglaló táblázat az értékelési szempontokról:

Értékelési szempontok	Maximális pontszám
Tartalom	5 pont
Formai jegyek és hangnem	2 pont
Szövegalkotás	3 pont
Szókincs, kifejezésmód	5 pont
Nyelvtan, helyesírás	5 pont
Összesen	20 pont
Vizsgapont	10 pont

1. Mivel a két feladat aránya az értékelésben 1/3–2/3, az első feladatnak a pontszámát felezní kell, azaz 10 vizsgapont szerezhető. Amennyiben a pontszám felezése után kapott összeg fél pontra végződik, felfele kell kerekíteni. Ebben a vizsgarészben tehát nincsen külön átszámítási táblázat.
2. Amennyiben a dolgozat a Tartalom, Szövegalkotás, Szókincs, kifejezésmód vagy a Nyelvtan, helyesírás értékelési szempont alapján 0 pontos, akkor a többi szempont alapján is 0 pont. Figyelem! Ha a dolgozat a Formai jegyek és hangnem szempont alapján 0 pontos, akkor értékelni kell a többi értékelési szempont alapján.

Az értékelési szempontok részletes kifejtése

Tartalom

E szemponton belül azt értékeljük, hogy a vizsgázó

- hány irányító szempontra tért ki, és megfelelően tárgyalta-e azokat,
- hogyan valósította meg a kommunikációs cél(oka)t.

Egy adott irányító szempont tárgyalása akkor tekinthető megfelelőnek, ha a vizsgázó kitér a megadott szempontra, mondatai minden lényeges információt tartalmaznak, illetve minden lényeges információra rákérdeznek, és ismétlésektől mentesek. Amennyiben egy irányító szemponthoz több alpont tartozik, a szempont kifejtése akkor tekinthető megfelelőnek, ha a vizsgázó az összes alpontot tárgyalja. Ha a vizsgázó egy irányító szempontra kitér, de mondatai nem tartalmaznak minden lényeges információt, illetve nem kérdeznek rá minden lényeges információra, az adott irányító szempont tárgyalása csak részben megfelelő. Az adott irányító szempont tárgyalása abban az esetben is csak részben megfelelő, ha a vizsgázó anyanyelvi olvasó számára értelmezhetetlen információt ad meg (pl. az életkor helyett a vizsgázó azt adja meg, hogy negyedik).

Érdeklődő típusú levél esetén előfordul, hogy a vizsgázónak bizonyos információkra kell rákérdeznie. Ebben az esetben megfelelő lehet az adott szempont kifejtése akkor is, ha a vizsgázó csak egy mondatban fogalmazza meg a kérdést.

Ha egy irányító szempont tárgyalása nyelvi okokból nem érhető, azt a Tartalom szempontnál úgy kell értékelni, mintha a vizsgázó nem tért volna ki rá, azaz az adott irányító szempont kifejtése nem megfelelő. Ezt a hibát figyelembe kell venni a nyelvi teljesítmény

értékelésekor is, azaz a hiba jellegétől függően a Szókincs, kifejezésmód vagy a Nyelvtan, helyesírás szempontoknál.

Új, azaz nem megadott szempontok értékelésére nincs lehetőség.

Formai jegyek és hangnem

E szemponton belül azt értékeljük, hogy a vizsgázó által létrehozott szöveg

- megfelel-e a levéllel mint szövegfajtaival szemben állított formai követelményeknek, azaz helyesen tartalmazza-e a dátumot, a megszólítást, az elköszönést és aláírást,
- hangneme megfelel-e a címzetthez való viszonynak és a közlési szándéknak.

E szempont értékelésénél csak a nyelvtani és helyesírási hibát sem tartalmazó variációk számítanak helyesnek. Amennyiben a megszólítás és az elköszönés külön-külön helyes ugyan, de nem illenek egymáshoz, akkor a formai jegyek nem megfelelőek (0 pont).

Szövegalkotás

E szemponton belül azt értékeljük, hogy

- logikus-e a szöveg gondolatmenete, azaz az irányító szempontok valamint az ezekhez kapcsolódó gondolatok elrendezése,
- megfelelő-e a gondolati tagolás, azaz van-e bevezetés, tárgyalás és befejezés,
- hogyan használja a vizsgázó a szövegösszefüggés tartalmi és nyelvi elemeit,
- megfelelő-e a formai tagolás.

A szövegösszefüggés tartalmi és nyelvi elemei

A szöveget a mondatok halmazától a kohézió különbözteti meg, amit a szöveget alkotó elemek jelentésének szerves összefüggése és a szerkezeti összekapcsoltság biztosít. A szöveg egységét biztosító jelentés szintű kapcsolatteremtés leggyakoribb eszközei a következők:

- teljesen vagy részben ismétlődő szavak, szószerkezetek,
- szinonimák,
- a szavak és szószerkezetek jelentése között lehetséges néhány viszony (ellentét, ok-okozati viszony stb.),
- a mondatok logikai-tartalmi elrendezése (ok-okozat, általános-konkrét stb.).

A mondatok kapcsolódását biztosító nyelvtani, szerkezeti kapcsolóelemek:

- az önálló mondatok közötti kötőszók,
- rámutató szók (különbféle névmások, határozószók),
- egyéb nyelvtani viszonyító elemek (igeragozás, középfok stb.).

A Szövegalkotás szempontnál a Tartalom szemponttól függetlenül kell eljárni és csak a tárgyalt szempontok alapján lehet megítélni a dolgozat felépítését és gondolatmenetét.

Szókincs és kifejezésmód

E szemponton belül azt értékeljük, hogy

- megfelel-e a vizsgázó által használt szókincs a témának, a szituációnak, a szerepnek és a közlési szándéknak,
- megfelel-e a szóhasználat az emelt szintű érettségi vizsga követelményeinek (mennyire változatos).

Az egyes hibák súlyozása annak alapján történik, hogy milyen mértékben nehezítik a megértést. Értelemzavaró hibának az számít, ha a mondat/szövegrész tartalma csak újraolvasás után érthető, azaz anyanyelvi olvasó csak nehezen vagy egyáltalán nem értené meg a mondanivalót.

A nyelvi hibákat az értékelés során csak egyszer szabad figyelembe venni, azaz a hiba jellegétől függően vagy a Szókincs, kifejezőmód vagy a Nyelvtan, helyesírás szempontnál. Amennyiben például a vizsgázó egy szót nem megfelelően használ (pl. a „bringen” ige helyett a „holen” igét), ezt a hibát csak a Szókincs, kifejezőmód szempontnál lehet értékelni. Ha a vizsgázó egy elöljárószót helytelen vonzattal használ (pl. „um+Dativ”), ezt a hibát csak a Nyelvtan, helyesírás szempontnál lehet értékelni.

Azoknál az értelemzavaró hibáknál, amelyek következtében egy-egy mondatrész vagy mondat mondanivalója válik érthetlenné, és amelyeknél a hiba komplexitása miatt nem lehet eldönteni, hogy lexikai vagy nyelvtani hibáról van-e szó, az egyszeri értékelés elve nem érvényes. Az ilyen típusú hibákat tehát mindkét szempontnál értékelni kell.

E szempont értékelésénél a megszólítás és az elköszönés hibáit is figyelembe kell venni.

Nyelvtan, helyesírás

E szemponton belül azt értékeljük, hogy

- megfelel-e a vizsgázó által létrehozott szöveg a mondatban, az alaktan és a helyesírás normáinak,
- megfelel-e a nyelvhasználat az emelt szintű érettségi vizsga követelményeinek (mennyire változatosak a nyelvtani struktúrák és a mondatszerkesztés).

Az egyes hibák súlyozása annak alapján történik, hogy milyen mértékben nehezítik a megértést. A további részletes útmutatást lásd a Szókincs, kifejezőmód szempontnál.

Javítási jelrendszer

Áttekinthetőbb a javítási jelrendszer, ha az egyes szempontokhoz tartozó jeleket egy-egy oszlopban egymás alá írjuk.

Tartalom

A tartalmi szempontok teljesítését a lap jobb oldalán található sávban jelöljük a szempont sorszámának megadásával:

- ④ (bekarikázott szám) = teljesített tartalmi szempont,
- √3 (hiányjel + szám) = nem tárgyalt vagy nyelvi okból nem érthető tartalmi szempont,
- 2– (szám + mínuszjel) = érintett, de nem megfelelően kifejtett tartalmi szempont.

Amennyiben a vizsgázó egy irányító szempontot a szövegben több helyen tárgyal, a szempont teljesítését az utolsó említés helyénél kell jelölni.

Formai jegyek és hangnem

A formai jegyeket a lap jobb oldalán található sávban kell jelölni a következő betűkkel:

- Dátum = D
- Megszólítás = M
- Köszönés = K
- Aláírás = A

A teljesítés minőségét mutató jelek:

- Ⓧ (bekarikázott betű) = az adott formai jegy teljesítése helyes,
- √K (hiányjel + betű) = hiányzik vagy nem elfogadható az adott formai jegy.

Szövegalkotás

A Tartalom szempontnál használt számozás segít e szempont megítélésénél is.

Szókincs, kifejezőmód

A hibákat a lap jobb oldalán található sávban kell jelölni a következő betűkkel:

L = lexikai hiba,

ÉL = értelemzavaró lexikai hiba,

É = értelemzavaró hiba, amely következtében egy-egy mondatrész vagy mondat mondanivalója válik érthetlenné, és amelynél a hiba komplexitása miatt nem lehet eldönteni, hogy lexikai vagy nyelvtani hibáról van-e szó.

A szövegben használt jelek:

aláhúzás hullámvonallal = lexikai hiba,

~~~~~

aláhúzás hullámvonallal + i = ismétlődő lexikai hiba.

~~~~~ i

Az ismétlődő hibákat nem kell a javító sávban jelölni.

Nyelvtan, helyesírás

A hibákat a lap jobb oldalán található sávban kell jelölni a következő betűkkel:

G = nyelvtani (grammatikai) hiba,

ÉG = értelemzavaró nyelvtani hiba,

É = értelemzavaró hiba, amely következtében egy-egy mondatrész vagy mondat mondanivalója válik érthetlenné, és amelynél a hiba komplexitása miatt nem lehet eldönteni, hogy lexikai vagy nyelvtani hibáról van-e szó,

H = helyesírási hiba.

A szövegben használt jelek:

aláhúzás = nyelvtani vagy helyesírási hiba,

√ (hiányjel) = hiányzik egy szó,

nyíl = szórendi hiba,

aláhúzás + i = ismétlődő hiba.

_____ i

Az ismétlődő hibákat nem kell a javító sávban jelölni.

Értékelési skála (emelt szint 1. feladat)*Tartalom*

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
A vizsgázó öt irányító szempontot dolgozott ki megfelelően.
A vizsgázó a kommunikációs célokat megfelelően valósította meg.	A vizsgázó négy irányító szempontot dolgozott ki megfelelően, a többit pedig csak részben vagy egyáltalán nem.
A vizsgázó a kommunikációs célokat nagyrészt megfelelően valósította meg.	A vizsgázó három irányító szempontot dolgozott ki megfelelően, a többit pedig csak részben vagy egyáltalán nem.
vagy: A vizsgázó két irányító szempontot dolgozott ki megfelelően, és még legalább egy irányító szempontot tárgyalt részben.
A kommunikációs célokat részben valósította meg.	A vizsgázó csak két irányító szempontot dolgozott ki megfelelően és nem tárgyalta a többi szempontot.
Alapvető kommunikációs célját nem éri el.

Formai jegyek és hangnem

2 pont	1 pont	0 pont
A szöveg formai jegyei teljesen megfelelnek a szövegfajtának, hangneme a közlési szándéknak és a címzethez való viszony-nak.
Van helyes megszólítás, dátum, elköszönés és aláírás.	A szöveg formai jegyei nagyjából megfelelnek a szövegfajtának, hangneme a közlési szándéknak és a címzethez való viszony-nak.
Van helyes megszólítás és aláírás. A dátum és az elköszönés hibás vagy hiányzik.	A szöveg formai jegyei nem felelnek meg a szövegfajtának, hangneme a közlési szándéknak és a címzethez való viszony-nak.
Hiányzik vagy nem helyes a megszólítás és/vagy az aláírás.
vagy: A vizsgázó nem törekedett a levélforma betartására.

Szövegalkotás

3 pont	2 pont	1 pont	0 pont
A szöveg felépítése, az irányító szempontok elrendezése logikus.
A gondolati tagolás megfelelő: van bevezetés, tárgyalás és befejezés.
A vizsgázó megfelelően használja a szövegösszefüggés tartalmi és nyelvi elemeit: létrejön a szövegkohézió.
A formai tagolás megfelelő.	A szöveg felépítése, az irányító szempontok elrendezése nagyrészt logikus.
A vizsgázó törekszik a gondolati tagolásra: van bevezetés vagy befejezés.
A vizsgázó nagyrészt megfelelően használja a szövegösszefüggés tartalmi és nyelvi elemeit. A mondatok nagyrészt szervesen kapcsolódnak egymáshoz.	A mondanivaló nem mindenütt logikus elrendezését.
A vizsgázó nem törekszik a gondolati tagolásra: hiányzik a bevezetés és a befejezés.
Az írásmű még szövegnek tekinthető, bár a mondatok több helyen nem kapcsolódnak egymáshoz.	Nem jött létre szöveg.
A mondanivaló nem logikus elrendezését, a gondolatok esetlegesen követik egymást.
Az írásmű tagolatlan és áttekinthetetlen, túlnyomórészt izolált mondatok halmozásából áll.

Szókincs, kifejezőmód

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
A szöveget a témának és a közlési szándéknak megfelelő változatos szókincs jellemzi.
Az előforduló kisebb lexikai pontatlanságok nem nehezítik a megértést.	A szöveget nagyrészt a témának és a közlési szándéknak megfelelő szókincs jellemzi.
A vizsgázó törekszik a változatos szóhasználatra.
A szóhasználat néhány helyen nem megfelelő, ez azonban alig nehezíti a megértést.	A szöveg szókincse egyszerű. Sok a szóismétlés.
A szóhasználat többször nem megfelelő. A hibák néhány helyen nehezítik a megértést.	A szövegben felhasznált szókincs szegényes.
A nem megfelelő szóhasználat több helyen jelentősen nehezíti és/vagy akadályozza a megértést.

Nyelvtan, helyesírás

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
A vizsgázó változatos nyelvtani struktúrákat használ, valamint mondat-szerkesztése is változatos.
A szöveg hibátlan vagy csak kevés, a szöveg megértését nem nehezítő nyelvi (mondattan, alaktan, helyesírás) hiba található benne.	A vizsgázó törekszik a változatos nyelvtani struktúrák használatára és a változatos mondat-szerkesztésre.
A szövegben több, a szöveg megértését nem nehezítő nyelvi (mondattan, alaktan, helyesírás) hiba és/vagy néhány, a szöveg megértését nehezítő hiba található.	A vizsgázó egyszerű nyelvtani struktúrákat használ és/vagy mondat-szerkesztése nem kellően változatos.
Rendszerszerű hibákat ejt.
A szövegben sok hiba van, a hibák többször nehezítik a megértést.	A szöveget a szintnek nem megfelelő, túlságosan egyszerű nyelvtani struktúrák és igénytelen mondat-szerkesztés jellemzi.
A szövegben sok, a szöveg megértését jelentősen nehezítő és/vagy akadályozó hiba található.

Második feladat

Összefoglaló táblázat az értékelési szempontokról:

Értékelési szempontok	Maximális pontszám
Tartalom	5 pont
Szövegalkotás	5 pont
Szókincs, kifejezésmód	5 pont
Nyelvtan, helyesírás	5 pont
Összesen	20 pont
Vizsgapont	20 pont

Amennyiben a dolgozat bármelyik értékelési szempont alapján 0 pontos, akkor a többi értékelési szempont pontszáma is 0 pont.

Az értékelési szempontok részletes kifejtése

Tartalom

E szemponton belül azt értékeljük, hogy a vizsgázó

- hány irányító szempontra tért ki és milyen mélységben tárgyalta azokat,
- megfelelően kifejtette és indokolta-e véleményét.

A témakifejtés során a vizsgázónak a megadott témát tágabb kontextusba kell helyeznie, továbbá ki kell fejtenie, és érvekkel alá kell támasztania véleményét (valamelyik irányító szempont kapcsán). A vizsgázónak mind a négy irányító szempontra ki kell térnie dolgozatában. Egy irányító szempont tárgyalása akkor tekinthető megfelelően részletesnek, ha a vizsgázó legalább két gondolatot fogalmaz meg hozzá. Amennyiben a vizsgázó egy irányító szempontot csak személyes vonatkozásban tárgyal, az irányító szempont kifejtése csak részben megfelelő. Amennyiben a vizsgázó szó szerint átvesz egy vagy több mondatot a gondolati segítséget nyújtó segédanyagból, a lemásolt rész nem vehető figyelembe az adott irányító szempont értékelésekor. Egy szinten belül (4–3 vagy 2–1) az irányító szempontok kifejtésének részletessége értékelhető.

Ha egy irányító szempont tárgyalása nyelvi okokból nem érthető, azt a Tartalom szempontnál úgy kell értékelni, mintha a vizsgázó nem tért volna ki rá, azaz az irányító szempont kifejtése nem megfelelő. Ezt a hibát figyelembe kell venni a nyelvi teljesítmény értékelésekor is, azaz a hiba jellegétől függően a Szókincs, kifejezésmód vagy a Nyelvtan, helyesírás szempontoknál.

Szövegalkotás

Az emelt szint első feladatánál található részletes útmutatás érvényes ennél a feladatnál is. Azonban a 4–3 és a 2–1 pontos sávoknál a formailag nem megfelelően tagolt szövegeket az alacsonyabb pontszámmal kell értékelni. Ez nem jelenti azonban azt, hogy a formailag tagolt, de kevésbé logikus felépítésű szövegek nem értékelhetők az alacsonyabb pontszámmal.

Szókincs és kifejezés mód

A részletes útmutatást lásd az emelt szint első feladatánál.

Nyelvtan, helyesírás

A részletes útmutatást lásd az emelt szint első feladatánál.

Javítási jelrendszer

Lásd az emelt szint első feladatánál.

Értékelési skála (emelt szint 2. feladat)*Tartalom*

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
A vizsgázó négy irányító szempont kifejtésével részletesen és megfelelő mélységben dolgozta ki a témát. Minden irányító szempont-hoz két gondolatot fogalmazott meg.
Részletesen kifejtette, és érvekkel megfelelően alátámasztotta véleményét.	A vizsgázó három irányító szempontot megfelelő mélységben dolgozott ki, azaz két gondolatot írt hozzájuk. A negyedik szempontot csak részben, vagy egyáltalán nem tárgyalta. A vizsgázó törekedett arra, hogy részletesen kifejtsse, és érvekkel alátámassza véleményét.	A vizsgázó két irányító szempontot dolgozott ki részletesen (két-két gondolatot fogalmazott meg) vagy négy, illetve három irányító szempontot tárgyalt részben (egy gondolatot írt hozzájuk).
A vizsgázó nem fejtette ki részletesen véleményét, alig érvelt.	A vizsgázó csak egy irányító szempontot dolgozott ki részletesen (két gondolatot fogalmazott meg hozzá), vagy csak két irányító szempontot tárgyalt részben (egy-egy gondolatot fogalmazott meg).
A vizsgázó nem fejtette ki megfelelően véleményét.

Szövegalkotás

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
A szöveg felépítése, az irányító szempontok és az ezekhez kapcsolódó gondolatok elrendezése logikus. A gondolati tagolás megfelelő.
A vizsgázó megfelelően használja a szövegösszefüggés tartalmi és nyelvi elemeit: létrejön a szövegkohézió.
A szöveg formai tagolása megfelelő.	A szöveg felépítése, az irányító szempontok és az ezekhez kapcsolódó gondolatok elrendezése nagyrészt logikus.
A vizsgázó törekszik a gondolati tagolásra.
A vizsgázó nagyrészt megfelelően használja a szövegösszefüggés tartalmi és nyelvi elemeit. A mondatok nagyrészt szervesen kapcsolódnak egymáshoz. Amennyiben a szöveg formailag nem megfelelően tagolt, az alacsonyabb pontszámot kell adni.	A mondanivaló nem mindenütt logikus elrendezésű. Sok a gondolati ismétlés.
A vizsgázó nem törekszik a gondolati tagolásra.
Az írásmű még szövegnek tekinthető, bár a mondatok több helyen nem kapcsolódnak egymáshoz.
Amennyiben a szöveg formailag nem megfelelően tagolt, az alacsonyabb pontszámot kell adni.	Nem jött létre szöveg.
A mondanivaló nem logikus elrendezésű, a gondolatok esetlegesen követik egymást.
Az írásmű tagolatlan és áttekinthetetlen, túlnyomórészt izolált mondatok halmazából áll.

Szókincs, kifejezésmód

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
A szöveget a témának és a közlési szándékának megfelelő változatos szókincs jellemzi.
Az előforduló kisebb lexikai pontatlanságok nem nehezítik a megértést.	A szöveget nagyrészt a témának és a közlési szándékának megfelelő szókincs jellemzi.
A vizsgázó törekszik a változatos szóhasználatra.
A szóhasználat néhány helyen nem megfelelő, ez azonban alig nehezíti a megértést.	A szöveg szókincse egyszerű. Sok a szóismétlés.
A szóhasználat többször nem megfelelő. A hibák néhány helyen nehezítik a megértést.	A szövegben felhasznált szókincs szegényes.
A nem megfelelő szóhasználat több helyen jelentősen nehezíti és/vagy akadályozza a megértést.

Nyelvtan, helyesírás

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
A vizsgázó változatos nyelvtani struktúrákat használ, valamint mondat-szerkesztése is változatos. A szöveg hibátlan vagy csak kevés, a szöveg megértését nem nehezítő nyelvi (mondattan, alaktan, helyesírás) hiba található benne.	A vizsgázó törekszik a változatos nyelvtani struktúrák használatára és a változatos mondat-szerkesztésre. A szövegben több, a szöveg megértését nem nehezítő nyelvi (mondattan, alaktan, helyesírás) hiba és/vagy néhány, a szöveg megértését nehezítő hiba található.	A vizsgázó egyszerű nyelvtani struktúrákat használ és/vagy mondat-szerkesztése nem kellően változatos.
Rendszerszerű hibákat ejt.
A szövegben sok hiba van, és/vagy a hibák többször nehezítik a megértést.	A szöveget a szintnek nem megfelelő, túlságosan egyszerű nyelvtani struktúrák és igénytelen mondat-szerkesztés jellemzi.
A szövegben sok, a szöveg megértését jelentősen nehezítő és/vagy akadályozó hiba található.